

Vrienden van het
Koninklijk Nederlands
Instituut te Rome

Nieuwsbrief | 2026/1

Nieuws

ARTIST IN RESIDENCE: ELISA PESAPANE

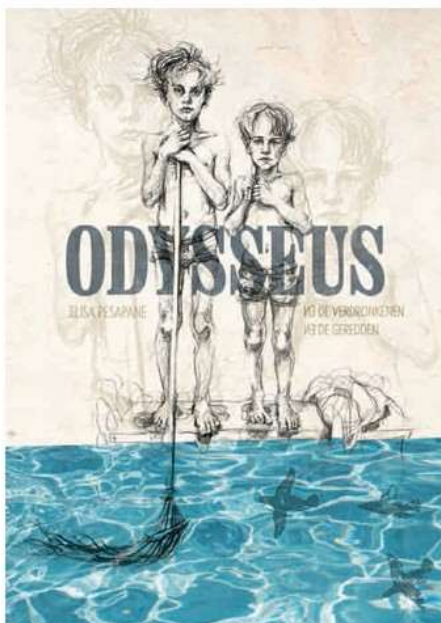
Beste Vrienden van het KNIR,

Ik schrijf jullie vanuit de bibliotheek van het KNIR, waar ik afgelopen jaar wat onwennig met mijn laptopje naar binnen stapte en als kersverse KNIR-artist-in-residence begon te werken aan het project dat vanaf juni dit jaar in het Rijksmuseum van Oudheden (RMO) te Leiden te zien zal zijn: 'ODYSSEUS en de verdrinkenen en de geredden'. Dit project bestaat uit een boek en een tentoonstelling en is geïnspireerd door de Etruskische cultuur. Na mijn studie aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (KABK) studeerde ik Italiaanse taal en cultuur aan de Universiteit Leiden, waar mijn aandacht vooral uitging naar Dante en de *Momus* van Leon Battista Alberti. In Nederland ben ik werkzaam als kunstenaar, curator en schrijfster. Naast tentoonstellingen, autonoom werk en boeken realiseer ik multidisciplinaire projecten met collega's uit andere vakgebieden. Zoals mijn art-meets-science-project met Dirk van Delft: "T had gekund: dialogen tussen Antoni van Leeuwenhoek en Johannes Vermeer".

De eerste persoon die ik op het KNIR ontmoette was Frianne, die mij de sleutel van het Couperus-appartement overhandigde en over haar Couperus-onderzoek vertelde. Couperus is een schrijver die erg belangrijk voor mij is én mijn eerste museale tentoonstelling in 2013 was 'Couperus en de Oudheid' voor het Rijksmuseum van Oudheden. 'Het had zo moeten zijn', dacht ik, en dat denk ik tijdens ieder KNIR-bezoek telkens weer.

Vanaf mijn eerste dag hier voel ik mij hier meer dan thuis. Ik spreek hier vooral de drie talen waarin ik opgevoed ben: Nederlands, Italiaans en Engels. Na een tijdje merkte ik zelfs dat ik in drie talen aantekeningen begon te maken. Vanwege mijn zoons kon ik niet een lange aaneengesloten periode op het KNIR verblijven. Het werd een serie losse weken verspreid over 1 jaar.

Het is bijna onmogelijk voor mij om samen te vatten wat er in al deze weken is gebeurd. De KNIR-bibliotheek is voor mijn schrijven en research een geschenk uit de hemel geweest. Hier kon ik uren nadenken en schaven aan mijn project. Bij Angelo in de bibliotheek begonnen we een artist-in-residence-pop-up-bookshop en mini-galerie. Voor mijn onderzoek naar de Etrusken was ik te gast bij musea als het *Museo Gregoriano Etrusco* en het *Museo Villa Giulia*. Susanna de Beer bracht mij in contact met archeologe Eline Verburg, die mij meenam in de wereld van de Etrusken en een zeer waardevolle bijdrage leverde aan mijn project. Met kunsthistorica Annemarie Kok ging ik live voor de studenten in gesprek over mijn *residency* in Rome en mijn ODYSSEUS-project. Afgelopen week ging ik met Susanna de Beer in gesprek op het KNIR tijdens de *Art Dialogue: ODYSSEUS and the Drowned and the Saved* (terug te kijken via: <https://www.youtube.com/watch?v=1aDzGwjpxi4>).

Tentoonstelling en boek 'ODYSSEUS en de verdrinkenen en de geredden',
Elisa Pesapane voor Rijksmuseum van Oudheden, 11 juni - 1 november 2026.

In Rome ben ik als een vis in het water. Een aantal van de modellen uit mijn ODYSSEUS-project wonen hier. Emeritus-hoogleraar vergelijkende literatuurwetenschappen Piero Boitani en Odysseus-kenner en schrijfster Rosita Steenbeek werden klankborden in Rome. Samen met mijn vriendin Chiara Faia, die antieke handschriften restaureert, bezocht ik de bibliotheken waar zij werkt zoals de *Biblioteca Angelica* en de *Accademia dei Lincei*.

Ik begon in juni in het Couperus-appartement, in de winter verbleef ik in de *foresteria* en daarna op de bovenste verdieping. Met oud en nieuw schoof ik aan bij de redactie van *Roma Aeterna* voor het diner en borrel en bleef iets langer plakken doordat er geen vluchten meer vertrokken naar Schiphol, en dat was geen straf. Inmiddels heb ik niet alleen op alle verdiepingen van het KNIR geloged, maar ook alle seizoenen in Rome mee mogen maken en reis ik al bijna een jaar op en neer tussen Amsterdam en Rome om aan mijn kunstproject en boek 'ODYSSEUS en de verdrinkenen en de geredden' te werken aan het KNIR. Zoals ik zelf opgroeide tussen twee culturen is dit kunstproject ontstaan, reizend tussen Nederland en Italië.

De vrijheid, vertrouwen en support van het KNIR, alle geweldige mensen die ik hier heb mogen ontmoeten en de stad Rome hebben mijn project doen groeien en een extra laag gegeven. Het liefst zou ik mijn laten adopteren door het KNIR. Mocht dat niet mogelijk zijn, kom ik graag nog een keer logeren en werken aan een volgend Romeins project. Ik ga nog even genieten van het staartje van mijn *residency* hier en daarna hoop ik iedereen terug te zien in het Rijksmuseum van Oudheden.